

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

EFS-III.433.18.2021

Kielce, dnia 13 października 2021 r.

DECYZJA

Nr 122/21

z dnia 13 października 2021 roku

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej w składzie:

Andrzej Bętkowski – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego

Renata Janik – Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego

Tomasz Jamka – Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego

działając na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2 i ust. 9 pkt 1 w zw. z art. 61 ust. 1 pkt 2 oraz art. 67 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.), art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 ze zm.), art. 104 i art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.), art. 9 ust. 1 pkt 2 i art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. a oraz art. 24 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818 ze zm.)

z urzędu

postanowił określić, że:

(...) (...), NIP (...), REGON (...) jest zobowiązana zwrócić otrzymane dofinansowanie ze środków UE w kwocie (...) zł (słownie złotych: ...) wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych

od dnia (...) 2019 roku w stosunku do kwoty (...) zł (słownie złotych: (...))

od dnia (...) 2020 roku w stosunku do kwoty (...) zł (słownie złotych: (...))

do dnia zwrotu, którą otrzymała na podstawie umowy nr RPSW.(...) z dnia (...) 2019 roku o dofinansowanie projektu pn. „(...)”, a która została wykorzystana z naruszeniem procedur wskazanych w art. 184 ustawy o finansach publicznych.

Wskazaną kwotę należy zwrócić na rachunek bankowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego nr 95 1020 2629 0000 9502 0342 7440 prowadzony w banku PKO Bank Polski w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji.

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

W dniu (...) 2018 roku Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego (dalej : DW EFS) wezwał w trybie pozakonkursowym Ośrodki Pomocy Społecznej znajdujące się w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI) – obszary o najgorszym dostępie do usług publicznych (obszary wiejskie) do złożenia wniosków o dofinansowanie projektów, nr wezwania RPSW.09.01.00-IZ.00-26-227/18 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Oś Priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywna integracja zwiększająca szanse na zatrudnienie (projekt pozakonkursowy).

Zgodnie z ogłoszeniem o wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie projektu pozakonkursowego RPSW.(...) wsparciem mogły zostać objęte następujące typy operacji w ramach naboru:

1. Kompleksowa i zindywidualizowana aktywizacja społeczno- zawodowa wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej i zdrowotnej, obejmująca następujące działania:
  - a) narzędzia oraz formy aktywnej integracji i pracy socjalnej,
  - b) kursy, szkolenia i inne zajęcia umożliwiające nabycie, podniesienie, lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych,
  - c) aktywizację zawodową poprzez staże, subsydiowane zatrudnienie, zatrudnienie wspomaganie dla osób z niepełnosprawnościami oraz działania wspierające, w tym poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, trener pracy,
  - d) terapię oraz poradnictwo indywidualne i grupowe (w tym psychologiczne i psychospołeczne) wspierające umiejętności społeczne i zawodowe umożliwiające powrót do życia społecznego, w tym aktywizację zawodową i powrót na rynek pracy,
  - e) wsparcie środowiskowe na rzecz integracji zawodowej i społecznej (m. in. działania związane z animacją lokalną, streetworkingiem, coachingiem, treningiem pracy) z uwzględnieniem wolontariatu.

W dniu (...) 2019 roku (...) / (...) (dalej: Beneficjent/ Wnioskodawca / Strona) złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. „(...) nr w SL2014 RPSW.(...) (dalej: Wniosek).

W/w wniosek w wyniku oceny merytorycznej został rekomendowany do dofinansowania.

W konsekwencji powyższego, w dniu (...) 2019 roku Województwo Świętokrzyskie pełniące funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (dalej: Organ, IZ) zawarło z Beneficjentem umowę o dofinansowanie projektu w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 nr RPSW.(...) (dalej: Umowa).

Celem szczegółowym Priorytetu Inwestycyjnego była Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie.

Jako cel główny projektu Beneficjent wskazał wzrost aktywności zawodowej, społecznej i edukacyjnej u 42 K/M (23 K i 19 M) i 30 K/M osób z otoczenia UP (16 K i 14 M) z powiatu buskiego zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do 30.04.2021. Osiągnięcie celu głównego P poprzez realizację wsparcia w ramach P miało bezpośrednio przyczynić się do osiągnięcia celu szczegółowego Priorytetu Inwestycyjnego. Dzięki objęciu UP wsparciem z zakresu wszystkich instrumentów aktywnej integracji o charakterze zawodowym, tj. poradnictwa zawodowego

indywidualnego i grupowego (100% GD), pośrednictwo pracy, kursy zawodowe (100 % GD), staże, porady prawne (w miarę potrzeb UP) i usług aktywnej integracji o charakterze społecznym tj. grupowego poradnictwa psychologicznego (100 % GD) i usług aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym, tj. dostosowanie kwalifikacji zawodowych UP do potrzeb rynku pracy i realizację kontraktów socjalnych (100 % GD) zostać mieli oni wyposażeni w wartości najbardziej poszukiwane na rynku pracy, tj. kwalifikacje zawodowe, kompetencje i doświadczenie zawodowe, co wpłynąć miało na ich potencjalne zatrudnienie, a tym samym realizację celu szczegółowego PI.

Projekt skierowany został do 42 UP (23 K, 19 M) z województwa świętokrzyskiego (WŚ)- 20 mieszkańców Gminy (...) i 22 mieszkańców (...) i dzieci rodzin UP i klientów UP uczących się, pracujących lub zamieszkujących na obszarze województwa świętokrzyskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

Zgodnie z Umową projekt miał być realizowany przez (...) w partnerstwie z (...), w okresie od (...) 2019 roku do (...) 2021 roku. Całkowita wartość projektu wyniosła (...) zł a Beneficjentowi przyznano dofinansowanie w łącznej kwocie (...) zł, wypłacane w formie transz w wysokości określonej w harmonogramie płatności stanowiącym załącznik nr 2.

W dniu (...) roku- w miejscu realizowanego wsparcia oraz w dniach (...) roku w siedzibie Beneficjenta pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO przeprowadzili kontrolę planową.

Zgodnie z przedstawioną dokumentacją oraz na podstawie zatwierdzonego przez Instytucję Zarządzającą budżetu projektu, Beneficjent i Partner projektu do dnia w/w kontroli zrealizowali 2 zamówienia publiczne z zastosowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych.

W ramach podstawowych czynności kontrolnych Zespół kontrolujący zweryfikował:

1. Postępowanie nr 1 z dnia (...) r. przeprowadzone przez (...), którego przedmiotem była „(...)”. Postępowanie zostało przeprowadzone z zastosowaniem art. 138o ustawy Pzp z dnia 29.01.2004 r. (Dz. U. z 2019 r., poz. 1843 ze zm.) tj. w trybie/ formie zamówienia na usługi społeczne z podziałem na dwa zadania:

- Zadanie 1- kursy prawa jazdy kat. C i D,
- Zadanie 2- szkolenie zawodowe.

Beneficjent zamieścił ogłoszenie o zamówieniu w dniu (...) r. w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy (...) oraz na stronie (...), natomiast termin składania ofert wyznaczył na dzień (...) r. do godz. 10.00. W postępowaniu wpłynęły dwie ważne oferty, po jednej na każde z zadań, z których Zamawiający dokonał wyboru Wykonawców zamówienia oraz zawarł umowy:

- Zadanie 1- Umowa nr (...) z dnia (...) r. zawarta pomiędzy Zamawiającym a (...). Cena usługi (...) zł brutto,

- Zadanie 2- Umowa nr (...) z dnia (...)r. zawarta pomiędzy Zamawiającym a (...). Cena usługi (...) zł brutto.

2. Postępowanie nr 2 z dnia (...) r. przeprowadzone przez (...) dotyczące „(...)”.

Postępowanie to zostało przeprowadzone z zastosowaniem art. 138o ustawy Pzp, tj. w trybie/ formie zamówienia na usługi społeczne z podziałem na dwa Zadania:

- Zadanie 1- kursy prawa jazdy kat. C i D,

- Zadanie 2- szkolenia zawodowe.

Beneficjent zamieścił ogłoszenie o zamówieniu w dniu (...) r. w Biuletynie Informacji Publicznej (...) oraz na stronie (...), natomiast termin składania ofert wyznaczył na dzień (...) r. do godz. 10.00. W postępowaniu wpłynęły dwie oferty, po jednej na każde z zadań, z których Zamawiający dokonał wyboru Wykonawcy dla Zadania 2. Postępowanie w Zadaniu 1 zostało unieważnione, ponieważ oferta złożona przewyższała kwotę jaką Zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia. W ramach postępowania zawarto: Umowę nr (...) z dnia (...) r. pomiędzy Zamawiającym a (...), (...). Cena za wykonanie usługi (...) zł brutto, Aneks nr 1 z dnia (...)r., w którym dokonano wydłużenia terminu realizacji wykonania zadania do dnia (...) r. oraz dokonano zmniejszenia wynagrodzenia do kwoty (...) zł z uwagi na rezygnację z ubezpieczenia OC uczestników szkoleń. Ze względów organizacyjnych składka opłacona miała zostać przez Zamawiającego, Aneks nr 2 z dnia (...) r., w którym w § 1 sprecyzowano zapisy dotyczące kierowania Faktury VAT, oddzielnie do (...) oraz (...).

Weryfikowane postępowania zostały przez Organ uznane za obciążone m.in. wadą polegającą na określeniu warunków udziału w postępowaniu w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia w postaci wymogu zatrudnienia przy wykonaniu zamówienia, co najmniej 1 osoby bezrobotnej w zawodzie kucharz lub pomoc kuchenna na minimum ¼ etatu z powiatu realizacji zamówienia na podstawie skierowania powiatowego urzędu pracy zgodnie z ustawą z dnia 20

kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 ze zm.). Zamawiający w obydwu Ogłoszeniach o zamówieniu zawarł zapis o treści, cyt. „Wykonawca w ofercie cenowej składa zobowiązanie:

a) o zatrudnieniu przy wykonaniu zamówienia, co najmniej 1 osoby bezrobotnej w zawodzie kucharz lub pomoc kuchenna na minimum $\frac{1}{4}$ etatu z powiatu realizacji zamówienia na podstawie skierowania powiatowego urzędu pracy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 ze zm.),

b) zatrudnienie, o którym mowa wyżej przy realizacji zamówienia powinno trwać od daty skierowania bezrobotnego nie później niż dwa tygodnie od dnia złożenia wniosku do urzędu pracy do końca upływu terminu realizacji zamówienia z zastrzeżeniem, że Wykonawca jest zobowiązany złożyć wniosek w sprawie zatrudnienia bezrobotnego do urzędu pracy nie później niż w terminie trzech dni roboczych od dnia zawarcia umowy; w przypadku rozwiązania stosunku pracy przez bezrobotnego lub przez pracodawcę przed zakończeniem tego okresu, wykonawca będzie obowiązany do zatrudnienia na to miejsce innego bezrobotnego. W przypadku, gdy Wykonawca zatrudnia już bezrobotnego przed dniem złożenia oferty na zasadach opisanych w pkt a) i zatrudnienie to będzie trwało przez okres realizacji zamówienia to klauzulę społeczną należy uznać za spełnioną,

c) w przypadku braku możliwości zatrudnienia osoby bezrobotnej z przyczyn niezależnych od wykonawcy w terminie określonym w pkt b) i wykonawca wykaże, że przedstawił zgłoszenie ofert pracy powiatowemu urzędowi pracy albo odpowiedniemu organowi zajmującemu się realizacją zadań z zakresu rynku pracy (w szczególności braku na obszarze, w którym jest realizowane zamówienie (powiatu) w okresie jego realizacji, osób bezrobotnych posiadających zawód kucharz lub pomoc kuchenna do wykonania zamówienia lub odmowa podjęcia pracy przez taką osobę, wykonawca jest zobowiązany do podejmowania dalszych prób mających na celu zatrudnienie osoby długotrwale bezrobotnej. W związku z powyższym wykonawca w trakcie wykonywania zamówienia jest zobowiązany do przedstawienia Zamawiającemu przynajmniej 1 raz na miesiąc (do 10- go dnia kolejno przypadającego miesiąca) do końca upływu terminu związania umową kserokopie: zgłoszenia ofert pracy przedstawione urzędowi pracy,

d) Zamawiający ma prawo w każdym okresie realizacji zamówienia zwrócić się do Wykonawcy o przedstawienie dokumentacji dotyczącej zatrudnienia skierowanych bezrobotnych

również dokumentów potwierdzających brak osób bezrobotnych, które mogłyby zostać zatrudnione przy realizacji zamówienia,

e) w przypadku nie zatrudnienia przy realizacji zamówienia- dot. usługi cateringowej dla UP osoby bezrobotnej przez Wykonawcę przez okres realizacji usług cateringowych, w czasie trwania szkoleń, Wykonawca będzie zobowiązany do zapłacenia Zamawiającemu kary umownej w wysokości 1 000,00 zł za każdy miesiąc niewywiązania się z obowiązku zatrudnienia, chyba że Wykonawca udowodni, że brak zatrudnienia był od niego niezależny”.

Analizując powyższe zapisy IZ uznała, że Strona w obydwu postępowaniach niewłaściwie zastosowała klauzulę zatrudnieniową obligującą zatrudnienie przez wykonawcę przy realizacji zamówienia osoby z grupy zagrożonej tzw. marginalizacją społeczną. W opisie przedmiotu zamówienia w/w postępowań Beneficjent poinformował, iż w przypadku, gdy Wykonawca zatrudnia już bezrobotnego przed dniem złożenia oferty na zasadach opisanych powyżej i „[...] zatrudnienie to będzie trwało przez okres realizacji zamówienia, to klauzulę społeczną należy uznać za spełnioną”. Taki zapis został uznany przez Organ za stojący w sprzeczności w kontekście spełniania warunków klauzuli zatrudnieniowej. Zespół kontrolujący wyjaśnił, iż w świetle obowiązujących przepisów ta wyjątkowa sytuacja dotyczy tylko i wyłącznie osób bezrobotnych, które w momencie spełniania warunków klauzuli zatrudnieniowej zmieniają swój status na rynku pracy. Nie dotyczy to zaś osób należących do innych kategorii wymienionych w Pzp, których status społeczny i zawodowy się nie zmienia. Oznacza to, że jeżeli wykonawca przed realizacją zamówienia zatrudniał np. osoby niepełnosprawne, to aby spełnić warunek klauzuli wystarczy, że skieruje je do realizacji zamówienia. W przypadku osób bezrobotnych taka zasada nie miała zastosowania, gdyż osoby takie tracą status a wykonawca każdorazowo musi zatrudnić osoby bezrobotne do realizacji zamówienia. W przedmiotowym postępowaniu Zamawiający postawił warunek zatrudnienia min. 1 osoby na min. ¼ etatu, który nie wpisuje się w klauzulę zatrudnieniową. Zdaniem Zespołu kontrolującego tak sformułowane wymagania dotyczące spełnienia klauzuli społecznej nie przynosiły efektów społecznych, czyli zatrudnienie osób zagrożonych marginalizacją społeczną, co potwierdziła dokumentacja weryfikowanych postępowań. Ponadto Zamawiający w piśmie znak: OPS(...) z dnia (...) r. stwierdził, że przedmiotem zamówienia były usługi szkoleniowe i Wykonawca tylko zamawiał świadczenie w postaci cateringu. Zgodnie z zapisami ogłoszenia (szczegółowy opis przedmiotu zamówienia) usługa cateringu była wkalkulowana w cenę usługi szkoleniowej, dlatego warunek zatrudnienia osoby w zawodzie kucharz lub pomoc kuchenna od Wykonawcy uznana została za wymóg nieproporcjonalny w stosunku do przedmiotu zamówienia. Ponadto Beneficjent postawił

także wymóg zatrudnienia osób z konkretnego obszaru- powiatu realizacji zamówienia, tj. powiatu buskiego bez jakiegokolwiek uzasadnienia. Zespół kontrolujący przyjął, iż świadczy to o preferencjach lokalnych/ regionalnych w warunkach zamówienia. Tego rodzaju ograniczenia uznane zostały za naruszenie zasad udzielania zamówień publicznych wyrażonych w świetle art. 7 Pzp, takich jak równość wykonawców czy uczciwa konkurencja. Postawienie takich wymogów oznaczało zdaniem Organu naruszenie art. 22 ust. 1a w zw. z art. 7 ust. 1 Pzp polegające na określeniu warunków udziału w postępowaniu w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia. Działanie takie uznano za utrudniające uczciwą konkurencję i równe traktowanie wykonawców. Zespół kontrolujący przyjął także, że w/w wpłynęło odstraszająco na podmioty dysponujące wiedzą, potencjałem i doświadczeniem potrzebnym do realizacji usług szkoleniowych będących właściwym przedmiotem zamówienia.

Weryfikacji w trakcie w/w kontroli poddano również postępowanie dotyczące „(...)” . w ramach realizacji projektu „(...)” (termin realizacji zamówienia- od (...) r. do (...) r. i (...) r. do (...) r.) przeprowadzone przez Beneficjenta- (...), z wykorzystaniem zasady konkurencyjności. Zamawiający w dniu (...) r. zamieścił zapytanie ofertowe dotyczące w/w przedmiotu zamówienia na stronie internetowej „Baza Konkurencyjności” – ogłoszenie nr (...), natomiast termin składania ofert wyznaczył na dzień (...) r. do godz. 10.00. W dniu (...) r. pocztą elektroniczną do Zamawiającego wpłynęła wiadomość zawierająca pytanie dotyczące potwierdzenia posiadanej wiedzy i doświadczenia. Zamawiający upublicznił treść pytań wraz z odpowiedziami na stronie „Baza konkurencyjności” wraz z informacją o zmianie terminu na składanie ofert do dnia (...) r. do godz. 10.00. W wyniku upublicznienia ogłoszenia wpłynęły 2 ważne oferty, spośród których w oparciu o ustanowione kryteria Zamawiający dokonał oceny oraz wyboru Wykonawcy zamówienia. W dniu (...) r. Zamawiający zawarł umowę z wybranym wykonawcą, tj. firmą (...) na zorganizowanie pólkolonii podczas Wakacji 2019 r. i Wakacji 2020 r. za cenę (...) zł brutto.

Weryfikowane zamówienie zostało zgodnie z ustaleniami Organu obarczone m.in. wadą w postaci:

1. niespójności opisu przedmiotu zamówienia w sekcji II ust. 4, gdzie Zamawiający poinformował, iż „dla warsztatów wymienionych w pkt a) określił miejscowość docelową pobytu w (...)” zgodnie z jednogłośnie wyrażoną przez uczestników warsztatów, tymczasem w Załączniku nr 1 „Charakterystyka przedmiotu zamówienia,, w punkcie 6 Zamawiający wskazał, iż „Miejscem wykonania usługi jest szkoła podstawowa na terenie Gminy (...)”. Ponadto Zamawiający przewidział

organizację dwóch dodatkowych jednodniowych wycieczek, jednak z ograniczeniem: „do miejscowości atrakcyjnej turystycznie w odległości nie większej niż 150 km od miejsca organizowania półkolonii”. Zaznaczono, iż najkrótsza trasa od miejsca realizacji zamówienia w Pacanowie tj. Szkoły Podstawowej im. (...) do (...) wynosi 218 km, a Wykonawcy inaczej skalkulują cenę oferty w odniesieniu do 150 km a inaczej do 218 km. To zaś według Zespołu kontrolującego wprost prowadzi do nieporównywalności ofert. Ponadto stwierdzono użycie przez Zamawiającego niewyjaśnionych skrótów myślowych „OPZ” oraz „ZIWZ” choć poprawna nazwa załącznika, w którym znajduje się opis przedmiotu zamówienia brzmi: „Charakterystyka przedmiotu zamówienia”,

2. sporządzenia „Zaproszenia” w sposób dezorientujący potencjalnych wykonawców poprzez odwołanie się do sekcji II pkt 4 pkt a), który nie istnieje w treści danego zaproszenia oraz odwołanie się w załączniku nr 4 do „okoliczności w części III ust. 5 zaproszenia” w momencie, gdy część III zawiera 2 różne punkty „5” a także 2 różne punkty „4”. Działanie takie Organ uznał za naruszenie § 26 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu w związku z sekcją 6.5.2. pkt 5) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 19.07.2017 r. polegające na opisanu przedmiotu zamówienia w sposób niejednoznaczny i niewyczerpujący, za pomocą niedostatecznie dokładnych i niezrozumiałych określeń, nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty.

Z tytułu stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień Instytucja Zarządzająca wydała zalecenia pokontrolne, szczegółowo opisane w treści Ostatecznej informacji pokontrolnej.

Ponadto w odniesieniu do postępowania:

1. z dnia 13.03.2020 r., w związku z naruszeniem § 26 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu oraz art. 22 ust. 1a i art. 7 ust. 1 Ustawy Pzp polegającym na określeniu warunków udziału w postępowaniu w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia, utrudniający uczciwą konkurencję i równe traktowanie wykonawców, IZ RPOWŚ 2014-2020 na podstawie art. 143 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., art. 9 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2018 r., poz. 1431 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo

- związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. z 2018 r., poz. 971) Organ nałożył korektę finansową w wysokości 5 % wartości zamówienia (pkt 12 Załącznika do Rozporządzenia, tj. „ Określenie dyskryminacyjnych warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zawarcia umowy koncesji, kryteriów kwalifikacji, kryteriów selekcji lub kryteriów oceny ofert”,
2. postępowania z dnia 20.01.2020 r., w związku z naruszeniem § 26 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu oraz art. 22 ust. 1a i art. 7 ust. 1 Ustawy Pzp polegającym na określeniu warunków udziału w postępowaniu w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia, utrudniający uczciwą konkurencję i równe traktowanie wykonawców, IZ RPOWŚ 2014-2020 na podstawie art. 143 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., art. 9 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2018 r., poz. 1431 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. z 2018 r., poz. 971) Organ nałożył korektę finansową w wysokości 5 % wartości zamówienia (pkt 12 Załącznika do Rozporządzenia, tj. „ Określenie dyskryminacyjnych warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zawarcia umowy koncesji, kryteriów kwalifikacji, kryteriów selekcji lub kryteriów oceny ofert”,
  3. postępowania dotyczącego „(...)” (termin realizacji zamówienia- od (...) r. do (...) r. i (...) r. do (...) r.) z dnia (...) r., w związku z naruszeniem § 26 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu oraz sekcji 6.5.2.pkt 5 Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 19.07.2017 r. polegającym na opisanu przedmiotu zamówienia w sposób niejednoznaczny i niewyczerpujący, za pomocą niedostatecznie dokładnych i niezrozumiałych określeń, nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty, IZ RPOWŚ 2014-2020 na podstawie art. 143 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., art. 9 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2018 r., poz. 1431 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków

obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. z 2018 r., poz. 971) Organ nałożył korektę finansową w wysokości 10 % wartości zamówienia (pkt 21 Załącznika do Rozporządzenia, tj. „Niejednoznaczny opis przedmiotu zamówienia lub umowy koncesji”).

Beneficjent pismem znak OPS.(...) z dnia (...) r. przekazał do IZ egzemplarz niepodpisanej informacji pokontrolnej nr RPSW.(...) z dnia (...) r. wraz z wyjaśnieniami. Zarzucił w nim naruszenie przez Organ przepisów prawa materialnego, brak rzetelności, „i wręcz złośliwość Zespołu Kontroli przejawiającą się na wskazywaniu rzekomych nieprawidłowości, które co najwyżej mogą stanowić o braku staranności Zamawiającego przy tworzeniu dokumentów o udzielenie zamówienia (a które nie miały jakiegokolwiek wpływu na wybór wykonawcy i późniejszą realizację zamówienia)”. Strona wskazała, że w sprawie nie można mówić o jakichkolwiek nieprawidłowościach, które mogłyby stanowić podstawę korekty finansowej. Dodała ponadto, że: „Beneficjent popełnił drobne omyłki pisarskie czy niedokładności, które [...] nie stanowiły jednak żadnego problemu w ich precyzyjnej interpretacji czy wykonaniu przedmiotu danego zamówienia”. Złożyła zastrzeżenia w zakresie:

1. kontroli zamówienia publicznego zrealizowanego w procedurze zasady konkurencyjności:
  - w odniesieniu do stwierdzonego uchybienia w postaci niespójności opisu przedmiotu zamówienia w sekcji II ust. 4 polegającego na wskazaniu przez Zamawiającego, iż „dla warsztatów wymienionych w pkt a) miejscowością docelową pobytu będzie Zakopane” zgodnie z jednogłośną wolą wyrażoną przez uczestników warsztatów, w sytuacji, gdy w Załączniku nr 1 „Charakterystyka przedmiotu zamówienia” w punkcie 6 Zamawiający wskazał, iż „Miejscem wykonania usługi jest szkoła podstawowa na terenie Gminy (...)” oraz ten sam fakt potwierdził w rozdz. II ust. 2 Zaproszenia. Naruszenie pkt 21 „taryfikatora”, który nie przewiduje w/w naruszeń. Strona zarzuciła również zastosowanie przez IZ najwyższego z możliwych wymiaru korekty finansowej. Podniosła także błędne przyporządkowanie przez Organ do wspomnianego „taryfikatora” uchybienia związanego z zapisem dotyczącym wadium, który jej zdaniem nie ma nic wspólnego z opisem przedmiotu zamówienia i „dodatkowo nie kwalifikuje się do żadnej kategorii w taryfikatorze z uwagi na jego nieistotność”. Dodatkowo wskazała, że w zaproszeniu wyraźnie rozgraniczono nazewnictwo - „warsztatów” i „wycieczek”. „Dla warsztatów nie wskazywano żadnych odległości, tylko miejsce docelowe w szkole położonej na terenie (...) i omyłkowo wskazano również miejsce warsztatów Zakopane”.

Strona powołała również inne zarzuty, jednak nie odnosiły się one do stwierdzonych podczas kontroli przez Organ wad skutkujących nałożeniem korekty finansowej.

2. kontroli dwóch postępowań o zamówienia publiczne „Organizacja usług szkoleniowych w ramach realizacji Projektu: „(...)“:

- Strona podniosła zarzuty, które nie odnosiły się bezpośrednio do stwierdzonych przez Organ podczas kontroli wad skutkujących nałożeniem korekty finansowej. Wskazała jedynie, że „... po powyższej analizie przedmiotowego zapisu związanego z klauzulą społeczną wyrażamy przekonanie, iż zostało wykazane, iż nie ma w nim żadnych wewnętrznych sprzeczności, a także brak jest w nim zapisów umożliwiających subiektywną ocenę Zamawiającego w podejmowaniu decyzji uznaniowej (co też zarzuca kontrola)“.

Beneficjent pismem znak OPS. (...) z dnia (...) r. ponownie przekazał do IZ niepodpisaną Ostateczną Informację pokontrolną nr RPSW.(...) z dnia (...) r. wskazując, iż odmowa podpisania rzeczonożego dokumentu wiąże się z odmiennym stanowiskiem co do wskazanych nieprawidłowości, nałożonych korekt dotyczących postępowań przetargowych. Pozostałe wskazane błędy Strona zobowiązała się skorygować.

IZ wystosowała do Strony wezwania do zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami z dnia (...) roku, znak EFS-(...), w wysokości (...) zł (słownie złotych: (...))

Pomimo pouczenia zawartego w informacji o negatywnej weryfikacji wniosku o płatność z dnia (...) r., znak EFS.I.(...) Beneficjent do momentu zebrania materiału dowodowego w niniejszej sprawie nie przekazał do Instytucji Zarządzającej wniosku końcowego uzupełnionego o zapisy wynikające z „Wezwania do zwrotu dofinansowania“ z dnia(...)roku.

Z uwagi na powyższe pismem z dnia (...) r. Organ ponownie wezwał Stronę do zwrotu dofinansowania w wysokości (...) zł.

Kwota w/w wyliczona została w następujący sposób:

1. Postępowanie nr 1 we wniosku RPSW.(...)

- faktura (...) z dnia (...) r. wystawiona przez (...) - kwota korekty (...), Wniosek 007- kwota korekty (...) zł + koszty pośrednie wynikające z korekty (...) zł – kwota łączna nieprawidłowości (...) zł,

2. Postępowanie nr 1 i 2 dotyczące wniosku 008:

- kwota korekt (...) zł + koszty pośrednie wynikające z korekty (...) zł – kwota łączna nieprawidłowości (...) zł.

(Kwota wydatków ujętych we wniosku nr 008 dotyczącym postępowania 1 i 2 wyniosła (...) zł. Kwota korekty 5 % = (...) zł, koszty pośrednie 20 % = (...) zł. Kwota łączna (...) zł).

3. Zasadność stosowania zasady konkurencyjności:

- faktura VAT nr (...) z dnia (...) r. dotyczy wniosku 003- kwota korekt (...)zł + koszty pośrednie wynikające z korekty (...) zł- kwota łączna nieprawidłowości (...) zł,

- faktura VAT nr (...) z dnia (...) r. dotyczy wniosku 007- kwota korekt (...) zł + koszty pośrednie wynikające z korekty (...) zł- kwota łączna nieprawidłowości (...) zł.

W związku z niedokonaniem zwrotu powyższej kwoty niekwalifikowanej, IZ pismem z dnia (...) 2021 roku poinformowała Beneficjenta o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie orzeczenia obowiązku zwrotu dofinansowania ze środków Unii Europejskiej wykorzystanego z naruszeniem procedur w związku z realizacją umowy o dofinansowanie projektu nr RPSW(...), pn. „(...)”, zawartej w dniu (...) 2019 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.

Pismem z dnia (...) 2021 roku Organ poinformował Stronę, że materiał dowodowy w przedmiotowej sprawie został zebrany, a Beneficjent może się z nim zapoznać oraz wypowiedzieć się co do zebranych w sprawie dowodów oraz materiałów w terminie 7 dni od daty otrzymania przedmiotowego pisma.

Wnioskodawca nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia i nie zapoznał się z aktami postępowania administracyjnego w zakreślonym terminie.

Stan prawny

Celem prowadzonego przez IZ RPO WŚ postępowania administracyjnego była analiza sprawy co do istoty, a zatem weryfikacja:

1. Czy w przedmiotowej sprawie Beneficjent poprawnie przeprowadził procedurę wyłonienia wykonawcy w:

- a. postępowaniu nr 1 z dnia (...) r., którego przedmiotem była „Organizacja usług szkoleniowych w ramach realizacji Projektu: „(...)”,
  - b. postępowaniu nr 2 z dnia (...) r., którego przedmiotem była „Organizacja usług szkoleniowych w ramach realizacji Projektu: „(...)”,
  - c. postępowaniu dotyczącym „(...)” . w ramach realizacji projektu „(...)” (termin realizacji zamówienia- od (...) r. do (...) r. i (...) r. do (...) r.),
2. czy w niniejszej sprawie doszło do powstania nieprawidłowości w rozumieniu art. 2 pkt 36 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (dalej: Rozporządzenie nr 1303/2013),
3. w przypadku zaistnienia nieprawidłowości, ustalenie przez czyje działanie lub zaniechanie zostało ono wywołane, a w szczególności, czy zachodzą przesłanki wskazane w art. 24 ust. 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (dalej: ustawa wdrożeniowa).

Ad. 1. Zgodnie z § 26 ust. 1 umowy o dofinansowanie „Przy udzielaniu zamówienia w ramach Projektu Beneficjent stosuje ustawę Pzp, zasadę konkurencyjności lub rozeznanie rynku na warunkach określonych w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020”.

Beneficjent zrealizował dwa zamówienia publiczne z zastosowaniem ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2019 r., poz. 1843 ze zm.), tj. w trybie/formie zamówienia na usługi społeczne z podziałem na dwa zadania:

- zadanie 1 – kursy prawa jazdy kat. C i D,
- zadanie 2- szkolenia zawodowe.

Powyższe postępowania zostały obarczone wadą polegającą na określeniu warunków udziału w postępowaniu w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia w postaci wymogu zatrudnienia przy wykonywaniu zamówienia co najmniej 1 osoby bezrobotnej w zawodzie kucharz lub pomoc kuchenna na minimum ¼ etatu z powiatu realizacji zamówienia na podstawie skierowania powiatowego urzędu pracy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 ze zm.). Strona w sposób niewłaściwy zastosowała klauzulę zatrudnieniową obligującą do zatrudnienia przez wykonawcę przy realizacji zamówienia osoby z grupy zagrożonej tzw. marginalizacją społeczną. W opisie przedmiotu zamówienia bowiem Beneficjent poinformował, iż w przypadku, gdy Wykonawca zatrudnia już bezrobotnego przed dniem złożenia oferty na zasadach opisanych w warunkach zamówienia i „[...] zatrudnienie to będzie trwało przez okres realizacji zamówienia, to klauzulę społeczną należy uznać za spełnioną”. Zapis taki trzeba uznać za stojący w sprzeczności w kontekście spełniania warunków klauzuli zatrudnieniowej.

Należy wskazać, iż zgodnie z obowiązującymi w dniu publikacji opisu przedmiotu zamówienia przepisami, tj. art. 29 ust. 4 pkt 1 Pzp (Dz. U. 2019 r., poz. 1843 ze zm.) w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482) w/w wyjątkowa sytuacja dotyczy tylko i wyłącznie osób bezrobotnych, które w momencie spełniania warunków klauzuli zatrudnieniowej zmieniają swój status na rynku pracy. Nie dotyczy to natomiast osób należących do innych kategorii wymienionych w Pzp, których status społeczny i zawodowy się nie zmienia. W związku z tym, jeżeli wykonawca przed realizacją zamówienia zatrudniał np. osoby niepełnosprawne, to aby spełnić warunek klauzuli wystarczy, że skieruje je do realizacji zamówienia. W przypadku osób bezrobotnych taka zasada nie ma zastosowania, gdyż osoby takie tracą swój status a wykonawca każdorazowo musi zatrudnić osoby bezrobotne do realizacji zamówienia.

Zgodnie z przywołanym wyżej przepisem art. 29 ust. 4 pkt 1 Pzp Zamawiający może określić w opisie przedmiotu zamówienia wymagania związane z realizacją zamówienia, które mogą obejmować aspekty gospodarcze, środowiskowe, społeczne, związane z innowacyjnością lub zatrudnieniem, w szczególności dotyczące zatrudnienia:

- 1) bezrobotnych w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;

Zgodnie natomiast z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym jest osoba niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej. Zgodnie natomiast z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2019 roku, sygn. akt III SA/GI 385/19 „w przypadku podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej dla pozbawienia statusu bezrobotnego wystarczające jest samo podjęcie zatrudnienia, niezależnie od osiąganych z tego tytułu przychodów, gdyż w żaden sposób przepis art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie odwołuje się do kryterium dochodowego, a jedynie do faktu podjęcia pracy zarobkowej lub zatrudnienia”. WSA w Gliwicach wskazał także, iż pod pojęciem zatrudnienia należy rozumieć zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 43 ustawy wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą, natomiast wykonywanie innej pracy zarobkowej, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy, oznacza wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umów cywilnoprawnych, w tym umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych.

Uwzględniając powyższe stwierdzić należy, iż w przedmiotowych postępowaniach Zamawiający postawił warunek zatrudnienia min. 1 osoby na min. ¼ etatu, który nie wpisuje się w klauzulę zatrudnieniową. Tak sformułowane wymagania dotyczące spełnienia klauzuli społecznej stoją w jawnej sprzeczności z przywołanymi wyżej przepisami prawa.

Ponadto podkreślić należy, iż Zamawiający w piśmie znak: OPS(...) z dnia (...) 2021 roku stwierdził, że przedmiotem zamówienia były usługi szkoleniowe i Wykonawca tylko zamawiał świadczenie w postaci cateringu. Zgodnie z zapisami zaproszenia usługa cateringu była wkalkulowana w cenę usługi szkoleniowej, stąd warunek zatrudnienia osoby w zawodzie kucharz lub pomoc kuchenna na ¼ etatu przez Wykonawcę stanowił nieproporcjonalny wymóg w stosunku do przedmiotu zamówienia.

Dodatkowo Beneficjent w opisie warunków zamówienia postawił wymóg zatrudnienia osób z konkretnego obszaru- powiatu realizacji zamówienia, tj. powiatu (...), bez jakiegokolwiek uzasadnienia. Zachowanie takie świadczy o kierowaniu się przez Stronę preferencjami lokalnymi/regionalnymi. Ograniczenia tego rodzaju stanowią naruszenie art. 22 ust. 1a w zw. z art. 7 Pzp, zgodnie z którymi: „Zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców oraz zgodnie z zasadami proporcjonalności i przejrzystości” oraz „Zamawiający określa warunki udziału w postępowaniu oraz wymagane od wykonawców środki dowodowe w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia oraz umożliwiającą ocenę zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia, w szczególności wyrażając je jako minimalne poziomy zdolności”. Strona określiła warunki udziału w postępowaniu w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia, a działanie takie utrudnia uczciwą konkurencję i równe traktowanie wykonawców. Dodatkowo wpływa odstrasząco na podmioty dysponujące wiedzą, potencjałem i doświadczeniem potrzebnym do realizacji usług szkoleniowych będących właściwym przedmiotem zamówienia.

Z uwagi na powyższe należało, na podstawie art. 143 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku w zw. z art. 9 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r., poz. 1431 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 roku w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. z 2018 r., poz. 971), nałożyć korektę finansową w wysokości 5 % wartości zamówienia (stosownie do pkt 12 Załącznika do Rozporządzenia- „Określenie dyskryminacyjnych warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zawarcia umowy koncesji, kryteriów kwalifikacji, kryteriów selekcji lub kryteriów oceny ofert”).

Ponadto Beneficjent przeprowadził postępowanie z wykorzystaniem zasady konkurencyjności, dotyczące „(...)” w ramach realizacji projektu „(...)” (termin realizacji zamówienia- od (...) r. do (...) r. i (...) r. do (...) r.).

Powyższe postępowanie obarczone zostało wadą w postaci niespójności opisu przedmiotu zamówienia w sekcji II ust. 4, w której Zamawiający poinformował, iż „dla warsztatów wymienionych w pkt a) określił miejscowość docelową pobytu w (...)” zgodnie z jednogłośną wolą wyrażoną przez uczestników warsztatów, tymczasem w Załączniku nr 1 „Charakterystyka przedmiotu zamówienia,, w

punkcie 6 Zamawiający wskazał, iż „Miejscem wykonania usługi jest szkoła podstawowa na terenie Gminy (...)”. Ponadto Zamawiający przewidział organizację dwóch dodatkowych jednodniowych wycieczek, jednak z ograniczeniem: „do miejscowości atrakcyjnej turystycznie w odległości nie większej niż 150 km od miejsca organizowania półkolonii”. Oznacza to, iż pozostałe miejscowości określa i proponuje Wykonawca spełniając ww. wymóg. Zaznaczyć należy, iż najkrótsza trasa od miejsca realizacji zamówienia w (...) tj. Szkoły Podstawowej im. (...)do (...) wynosi 218 km. W związku z tym potencjalni Wykonawcy inaczej skalkulowaliby cenę oferty w odniesieniu do 150 km a inaczej do 218 km. To zaś wprost prowadzi do nieporównywalności ofert. Co ważne, Beneficjent sam przyznał, że pomimo rozgraniczenia nazewnictwa na „warsztaty” i „wycieczki” (dla warsztatów nie wskazując żadnych odległości, tylko miejsce docelowe w szkole położonej na terenie Gminy (...) omyłkowo wskazał również Zakopane jako miejsce warsztatów. Gdyby nawet przyjąć jak podnosi Strona, że (...) miało być miejscem organizacji wycieczki a nie warsztatów, to w pkt 17 Załącznika nr 1 do Zaproszenia mowa jest o wycieczkach w odległości nie większej niż 150 km od miejsca organizacji półkolonii (jak wyżej wskazano (...) znajduje się w odległości 218 km od (...)).

Ponadto Zamawiający użył niewyjaśnionych skrótów myślowych „OPZ” oraz „ZIWZ” choć poprawna nazwa załącznika, w którym znajduje się opis przedmiotu zamówienia brzmi: „Charakterystyka przedmiotu zamówienia”. Beneficjent sporządził również zaproszenia odwołujące się do sekcji II pkt 4 pkt a, który nie istnieje w treści danego zaproszenia oraz odwołał się w załączniku nr 4 do okoliczności w części III ust. 5 zaproszenia w momencie, gdy część III zawierała dwa różne punkty „5” a także dwa różne punkty „4”.

Powyżej opisane wady stanowią naruszenie § 26 ust. 1 umowy o dofinansowanie w zw. z sekcją 6.5.2 pkt 5) Wytycznych w zakresie kwalifikowalności w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, polegające na opisanu przedmiotu zamówienia w sposób niejednoznaczny i niewyczerpujący, za pomocą niedostatecznie dokładnych i niezrozumiałych określeń, nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty. Zgodnie bowiem z w/w uregulowaniami zawartymi w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności „Przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty”. W/w wady i uchybienia, z powodów o których mowa powyżej, nie mogą zostać jak chce tego Strona potraktowane jako drobne omyłki pisarskie czy niedokładności, które nie stanowią problemu w ich precyzyjnej interpretacji czy wykonaniu przedmiotu danego zamówienia.

Wskazać należy także, iż opisanie przedmiotu zamówienia zgodnie z art. 29 ust. 1 Pzp ma umożliwić wykonawcy bez żadnych wątpliwości i dodatkowych interpretacji zidentyfikowanie, z jakich elementów składa się zamówienie, co będzie niezbędne i konieczne do jego realizacji, jak również ma pozwolić obliczyć cenę oferty zgodnie z opisem sposobu obliczenia ceny zamieszczonym w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Opis przedmiotu zamówienia musi być wyraźny, dokładnie określony i mieć tylko jedno znaczenie (musi być rozumiany przez wszystkich zainteresowanych) i nie może budzić wątpliwości. Przedmiot zamówienia powinien być przedstawiony wszechstronnie, dogłębnie, szczegółowo i dokładnie. Musi być ponadto ścisły, precyzyjny i odznaczać się dbałością o szczegóły, ma być łatwy do zrozumienia, oczywisty w założeniach i wyraźny.

W związku z naruszeniem § 26 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu oraz sekcji 6.5.2.pkt 5 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 19.07.2017 r. IZ RPOWŚ 2014-2020 na podstawie art. 143 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., art. 9 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2018 r., poz. 1431 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. z 2018 r., poz. 971) nałożył korektę finansową w wysokości 10 % wartości zamówienia (pkt 21 Załącznika do Rozporządzenia, tj. „Niejednoznaczny opis przedmiotu zamówienia lub umowy koncesji”).

Zgodnie z pkt 21 Załącznika do Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień: „Niejednoznaczny opis przedmiotu zamówienia lub umowy koncesji” przewiduje zastosowanie korekty finansowej za naruszenie art. 29 ust. 1 Pzp polegające na opisanu przedmiotu zamówienia w sposób niejednoznaczny i niewyczerpujący, za pomocą niedostatecznie dokładnych i niezrozumiałych określeń, nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty. Uznać należy w związku z tym, iż wbrew stanowisku Beneficjenta, do wszystkich opisanych wyżej nieprawidłowości indywidualnych znalazł on zastosowanie.

Należy podkreślić również, iż Organ nakładając w/w korektę finansową nie brał pod uwagę uchybienia w zakresie zapisu dotyczącego wniesienia wadium.

Ad. 2. Zgodnie z art. 24 Ustawy wdrożeniowej w przypadku wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej albo systemowej, zwanych dalej „nieprawidłowościami”, powstaje po stronie IZ obowiązek podjęcia przez właściwą instytucję odpowiednich działań, o których mowa w ust. 9 lub 11 tej ustawy. Ustęp 9 tego przepisu stanowi, że gdy zachodzi nieprawidłowość indywidualna w uprzednio zatwierdzonym wniosku o płatność- właściwa instytucja nakłada korektę finansową oraz wszczyna procedurę odzyskiwania od beneficjenta kwoty współfinansowania UE w wysokości odpowiadającej wartości korekty finansowej, zgodnie z art. 207 UFP.

Stosownie do art. 207 ust. 1 pkt 2 Ustawy o finansach publicznych (dalej: UFP): „w przypadku, gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są:

1. wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,
2. **wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184,**
3. pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

- podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy”.

Z powyższego wynika zatem, że wykorzystanie środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich z naruszeniem procedur, określonych w umowach międzynarodowych lub innych procedur obowiązujących w tym zakresie, skutkuje koniecznością ich zwrotu przez Beneficjenta wraz z należnymi odsetkami.

Należy podkreślić, że dla uznania, iż doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 UFP, wystarczające jest zarówno naruszenie postanowień zawartych w umowie o dofinansowanie, jak i Wytycznych, nie zawsze musi nastąpić naruszenie prawa powszechnie obowiązującego, krajowego lub unijnego. Powyższe stanowisko jest utrwalone w orzecznictwie i nie

jest obecnie kwestionowane. W prezentowaną linię orzeczniczą wpisuje się wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 30 stycznia 2018 roku (III SA/Lu 646/17), zgodnie z którym: *„procedury, jakich naruszenie może uzasadniać zastosowanie art. 207 ust. 1 pkt 2 UFP, mogą wynikać nie tylko z aktu prawa powszechnie obowiązującego, ale także z łączącej strony umowy o dofinansowanie, w której zostaje określony uzgodniony sposób działania Beneficjenta”*. Zbliżone stanowisko zajął także Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 21 marca 2018 roku (I SA/Kr 143/18) stwierdzając, że *„jako naruszenie można uznać wszelkie odstępstwa od zapisów umowy lub naruszenie przepisów prawa unijnego i krajowego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę (uszczerbek) w budżecie ogólnym”*.

Organ uznał, że naruszenie, o którym mowa powyżej stanowi nieprawidłowość w rozumieniu art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013. Stosownie do w/w przepisu „nieprawidłowość” oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczące stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem. W świetle art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013, aby można było mówić o zaistnieniu nieprawidłowości, muszą zatem łącznie zostać spełnione następujące przesłanki:

1. naruszenie przepisów prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego,
2. działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego,
3. wywarcie lub potencjalna możliwość wywarcia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

Po pierwsze Beneficjent naruszył przepisy prawa unijnego i prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego. Wydatkował on środki przeznaczone na „(...)” z naruszeniem § 26 ust. 1 Umowy, przepisów art. 22 ust. 1a Pzp, art. 7 ust. 1 PZp i 29 ust. 4 pkt 1 Pzp w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz art. 22 ust. 1a w zw. z art. 7 Pzp oraz środki przeznaczone na „(...)” z naruszeniem § 26 ust. 1 Umowy w zw. z sekcją 6.5.2 pkt 5 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności.

Po drugie konieczne jest działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego. Zgodnie z art. 2 pkt 37 Rozporządzenia nr 1303/2013 podmiotem gospodarczym jest każda osoba fizyczna, prawna

lub inny podmiot biorący udział we wdrażaniu pomocy z Funduszy, z wyjątkiem państwa członkowskiego podczas wykonywania uprawnień władzy publicznej. Przesłanka działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zostanie zatem spełniona wówczas, gdy tak definiowany podmiot gospodarczy podejmie działanie niezgodne z przepisami prawa lub, gdy wbrew obowiązкови wynikającemu z prawa nie dokona określonej czynności. Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, Beneficjent jako podmiot gospodarczy dopuścił się działania naruszającego postanowienia Umowy, ustawy Prawo zamówień publicznych jak i ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz Wytycznych w zakresie kwalifikowalności. Niezgodnie z przywołanymi aktami prawnymi sporządził w postępowaniach przeprowadzonych na podstawie Pzp opis przedmiotu zamówienia, nie spełniając przy tym warunków klauzuli zatrudnieniowej, stawiając nieproporcjonalny wymóg w stosunku do przedmiotu zamówienia, łamiąc przy tym zasadę równości wykonawców i uczciwej konkurencji. Ponadto opisał przedmiot zamówienia w postępowaniu z wykorzystaniem zasady konkurencyjności w sposób niejednoznaczny i niewyczerpujący, za pomocą niedostatecznie dokładnych i niezrozumiałych określeń, nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty.

Podkreślić należy, że na Beneficjencie ciążył obowiązek starannego realizowania projektu, zgodnie z postanowieniami zawartymi we Wniosku, Umowie, Wytycznych w zakresie kwalifikowalności oraz obowiązującymi przepisami prawa, w tym Pzp. Organ uznał, że Strona temu obowiązkowi nie sprostała.

Spełnienie dwóch wyżej wymienionych przesłanek jest niewystarczające do ustalenia, iż mamy do czynienia z nieprawidłowością. Trzecia z przesłanek wskazuje na konieczność wystąpienia lub uprawdopodobnienia wystąpienia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem związanym z niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem podmiotu gospodarczego (beneficjenta). Powyższe oznacza, że o zaistnieniu nieprawidłowości decyduje nie tylko faktyczne wywarcie szkodliwego wpływu na budżet, ale nawet już prawdopodobieństwo wystąpienia takiej szkody. W przypadku przesłanki wywarcia lub potencjalnej możliwości wywarcia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie tego budżetu nieuzasadnionym wydatkiem należy przyjąć, że szkoda dla budżetu nie musi być konkretną stratą finansową, może być ona wyliczona m.in. metodą wskaźnikową. Przechodząc od rozważań doktrynalnych na grunt niniejszej sprawy, sporządzenie przez Beneficjenta opisu przedmiotu zamówienia, który nie spełnia warunków klauzuli zatrudnieniowej, wprowadzenie wymogu zatrudnienia osób z konkretnego obszaru- powiatu realizacji zamówienia, niespójność opisu

przedmiotu zamówienia w zakresie miejsca docelowego wykonania usługi, sporządzenie zaproszenia w sposób dezorientujący spowodowało brak możliwości udziału w opisanych wyżej postępowaniach innych wykonawców zdolnych do wykonania zamówienia, a tym samym złożenia korzystniejszych cenowo ofert, co z kolei mogłoby spowodować oszczędności w budżecie Unii Europejskiej. Organ określając wysokość korekty zastosował w odniesieniu do postępowań przeprowadzonych na podstawie Pzp najniższą przewidzianą w pkt 12 Załącznika do Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 roku w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień, tj. 5 %. Zgodnie bowiem z powołanym aktem w przypadku określenia dyskryminacyjnych warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, zawarcia umowy koncesji, kryteriów selekcji lub kryteriów oceny ofert stosuje się stawkę w wysokości 25 %. Wysokość stawki może zostać obniżona do wysokości 10 % albo 5 %. Zgodnie z § 7 w/w rozporządzenia, w przypadku kategorii nieprawidłowości indywidualnych, której w załączniku do rozporządzenia przypisano więcej niż jedną stawkę procentową, zastosowanie stawki procentowej o niższej wysokości niż maksymalna wysokość dla danej kategorii nieprawidłowości indywidualnych jest możliwe wyłącznie wtedy, gdy jest to uzasadnione charakterem i wagą stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej. W niniejszej sprawie Organ uznał, iż charakter i waga stwierdzonej nieprawidłowości nie są znaczne i uzasadnionym jest zastosowanie minimalnej, 5 % stawki.

Natomiast w odniesieniu do postępowania z zastosowaniem zasady konkurencyjności Organ zastosował korektę w wysokości 10 %, która została przewidziana w pkt 21 Załącznika do Rozporządzenie „Niejednoznaczny opis przedmiotu zamówienia lub umowy koncesji”. We wspomnianym pkt 21 Załącznika ustawodawca przewidział co prawda możliwość zastosowania obniżonej, 5 % stawki, jednak charakter i waga stwierdzonych w niniejszym przypadku nieprawidłowości, w szczególności stopień naruszenia zasady przejrzystości, nie dały Organowi uzasadnionych podstaw do jej zastosowania.

Powagę nieprawidłowości związanej z nieprzestrzeganiem przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz związane z tym skutki finansowe dla budżetu Unii, ocenia się biorąc pod uwagę następujące czynniki: poziom konkurencji, przejrzystość i równe traktowanie. Obniżenie korekty powinno być zaś każdorazowo rozpatrywane indywidualnie w odniesieniu do konkretnego zamówienia, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności mogące mieć wpływ na naruszenie zasad konkurencyjności, przejrzystości, równego traktowania i niedyskryminacji. Wobec powyższego, zaistnienie ww. nieprawidłowości w sposób jednoznaczny i bezsprzeczny zobowiązywało IZ do

nałożenia stosownej korekty finansowej, której stawka została w sposób indywidualny i adekwatny określona przy zastosowaniu ww. przepisów.

Ad. 3. Organ stwierdzając wystąpienie nieprawidłowości indywidualnej ma obowiązek podjęcia działań w celu odzyskania kwoty nieprawidłowości, musi mieć jednak także na uwadze treść art. 24 ust. 11 Ustawy wdrożeniowej, czyli zasadę nieobciążania beneficjentów nieprawidłowościami będącymi konsekwencją działania lub zaniechania właściwej instytucji lub organów państwa. Po przeanalizowaniu niniejszej sprawy, Organ stoi na stanowisku, iż nie zachodzą jakiegokolwiek podstawy do uznania, że to IZ spowodowała powstanie nieprawidłowości. To na Beneficjencie spoczywał obowiązek przeprowadzenia postępowania dotyczącego zamówienia „Organizacja usług szkoleniowych w ramach realizacji Projektu: „(...)” zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, w tym Pzp i ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz „Organizacji półkolonii podczas Wakacji 2019 i Wakacji 2020 w ramach realizacji projektu „(...)” zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności. Zobowiązany był on przy tym stosować wszystkie procedury związane z udzielaniem takich zamówień. Ustalenia IZ RPO WŚ poczynione w niniejszym postępowaniu administracyjnym jednoznacznie wskazują, że Beneficjent niezgodnie z przywołanymi wyżej aktami prawnymi sporządził opis przedmiotu zamówienia, nie spełniając warunków klauzuli zatrudnieniowej, stawiając nieproporcjonalny wymóg w stosunku do przedmiotu zamówienia, łamiąc przy tym zasadę równości wykonawców i uczciwej konkurencji oraz opisał przedmiot zamówienia w postępowaniu z wykorzystaniem zasady konkurencyjności w sposób niejednoznaczny i niewyczerpujący, za pomocą niedostatecznie dokładnych i niezrozumiałych określeń, nieuwzględniający wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty.

Powyższe determinowało konieczność wezwania Beneficjenta do zwrotu wypłaconego dofinansowania w wysokości ustalonej korekty finansowej. W związku z brakiem zwrotu dotacji zasła konieczność wydania decyzji administracyjnej stosownie do art. 207 ust. 9 UFP.

Przepis ten zobowiązuje organ administracji, po bezskutecznym upływie 14- dniowego terminu do dobrowolnego zwrotu, do wydania decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, oraz sposób zwrotu środków.

Dodatkowo, Organ zwraca uwagę, że Instytucji Zarządzającej zależy na prawidłowej i terminowej realizacji i rozliczaniu projektów przez Beneficjentów. Nie jest intencją Organu odzyskiwanie przekazanych dotacji od Wnioskodawców. Z tego powodu IZ zabiega o prawidłową realizację projektów i oferuje niezbędną pomoc w przypadku zgłoszonych przez Beneficjenta kłopotów w tym zakresie. Należy mieć jednak na uwadze, że dotacje przekazywane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego są środkami publicznymi. Stosownie do art. 44 ust. 3 Ustawy o finansach publicznych wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. IZ RPO WŚ jako Organ administracji publicznej jest zobowiązana do wydatkowania środków publicznych w sposób celowy, oszczędny i efektywny.

Z uwagi na powyższe organ postanowił jak na wstępie.

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ANDRZEJ BĘTKOWSKI

Pouczenie:

Niniejsza decyzja jest nieostateczna w administracyjnym toku instancyjnym. Zgodnie z art. 207 ust. 12a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 ze zm.)- dalej u.f.p. w zw. z art. 129 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.)- dalej k.p.a. w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez Instytucję Zarządzającą Stronie służy wniosek do Zarządu Województwa

Świętokrzyskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty doręczenia niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 127a § 1 i 2 k.p.a. w trakcie biegu ww. terminu Strona może zrzec się prawa do wniesienia do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Z dniem doręczenia Organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza brak możliwości zaskarżenia decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Na podstawie art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2325 ze zm.), jeżeli Stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do Organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, Strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Zgodnie z art. 53 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi Stronie przysługuje prawo wniesienia skargi na niniejszą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach (w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia). Skargę wnosi się za pośrednictwem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Zgodnie z § 1 pkt 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 roku w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. 2021, poz. 535) wpis od skargi w sprawie należności pieniężnej objętej zaskarżonym aktem wynoszącej ponad 10 000 zł do 50 000 wynosi 3 % wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 400 zł. Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów albo o przyznanie prawa pomocy.

Na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p. w przypadku, gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy.

Zgodnie z art. 207 ust. 4 pkt 3 oraz ust. 5 u.f.p. Beneficjent, który nie zwrócił środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu zostaje wykluczony z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację

programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Okres wykluczenia rozpoczyna się od dnia kiedy decyzja, o której mowa w art. 207 ust. 9 u.f.p., stała się ostateczna, zaś kończy z upływem trzech lat od dnia dokonania zwrotu tych środków.